

Załącznik nr 2 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauki humanistyczne w dyscyplinie historia z dnia 4 lutego 2019 r.

dr Tomasz Graff

adiunkt

Katedra Dziejów Kultury

Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Ul. Kanonicza 9/202, 31-002 Kraków

Autoreferat

przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych lub artystycznych, w szczególności określonych w art 16 ust 2 ustawy, w języku polskim i angielskim

1. **Imię i nazwisko:** Tomasz Graff
2. **Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne - z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytuł rozprawy doktorskiej**

- magister historii, Wydział Historyczny, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2001 r. Praca magisterska z wyróżnieniem: *Polscy biskupi obrządku łacińskiego wobec kryzysu w Kościele Powszechnym w latach 1439-1449*, napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Baczkowskiego, recenzent: prof. dr hab. Stanisław Szczur
- dyplom ukończenia Studium Pedagogicznego, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2001. Wynik bardzo dobry z wyróżnieniem.
- doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Wydział Historyczny, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2006 r. Dysertacja doktorska: *Polski episkopat monarchii jagiellońskiej wobec państwa i Kościoła w dobie soborów powszechnych XV wieku*, napisana pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Baczkowskiego, recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Radzimiński, prof. dr hab. Krzysztof Ozóg

3. **Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych**

- 2001-2006 studia doktoranckie, Wydział Historyczny, Uniwersytet Jagielloński

- 2007-2008 wykładowca, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego, Papieska Akademia Teologiczna
 - 2008-2010 asystent w Katedrze Dziejów Kultury i Wychowania, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego Papieska Akademia Teologiczna, (od 2009 r. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)
 - Od 2010 do nadal adiunkt w Katedrze Dziejów Kultury i Wychowania (od 2013 Katedra Dziejów Kultury), Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
 - 2012-2016 zastępca Dyrektora Instytutu Historii Sztuki i Kultury Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
 - Od 2016 nadal prodziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
- 4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki**
- a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego**

Marcin Campius Wadowita (ok. 1567-1641). Duchowny i profesor Uniwersytetu Krakowskiego

b) autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa

Tomasz Graff, *Marcin Campius Wadowita (ok. 1567-1641). Duchowny i profesor Uniwersytetu Krakowskiego*, Kraków 2018, Wydawnictwo Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, ISBN 978-83-7438-759-0, Towarzystwo Naukowe Societas Vistulana, ISBN 978-83-65548-33-7, ss. 608+4

Recenzje wydawnicze

Prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk (Uniwersytet Jagielloński)

ks. dr hab. Andrzej Bruździński, prof. UPJP II (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Krakowskie środowisko kościelne i uniwersyteckie znajdowało się w orbicie moich zainteresowań naukowych już podczas pisania prac - magisterskiej i doktorskiej, w których jednym z głównych wątków moich dociekań była postawa elit kościelnych i intelektualnych skupionych wokół biskupa krakowskiego i zarazem kanclerza Uniwersytetu Krakowskiego wobec ruchu soborowego w XV w. Szczególne miejsce w moich badaniach zajmują publikacje poświęcone życiu i działalności osób związanych z krakowskim Kościołem i Uniwersytetem, jak Jadwiga Andegaweńska, Władysław Jagiełło, Piotr Wysz, Zbigniew Oleśnicki, Grzegorz z Sanoka, Dzierżaw z Borzymowa, Jan Długosz, Maciej z Miechowa, Jan Turobinus i wreszcie sam Marcin Campius Wadowita, któremu po doktoracie

poświęciłem kilka odrębnych studiów. W miarę zapoznawania się z bazą źródłową rozpatrywałem w nich postawę Campiusa wobec arianina Fausta Socyna (nr 64)¹, najważniejsze etapy jego kariery kościelnej i akademickiej (nry 38, 41) oraz testament jako wyraz pobożności barokowej (nr 77). Bazując na metodzie prozopograficznej ukazałem także środowisko intelektualne Campiusa w Krakowie w czasie jego studiów i pracy w charakterze wykładowcy (nr 65). Zwróciłem również uwagę na portret Wadowity z krąganków klasztoru karmelitańskiego na Piasku w Krakowie, nieznanym dotychczasowym biografom profesora, dokonując jego wstępnej analizy (nry 38, 40). Podjąłem się ponadto próby oszacowania faktycznej liczby napisanych przez Campiusa traktatów teologicznych w artykule opublikowanym wraz z łacińską edycją traktatu *De Christi merito* (nr 50). Już po przeprowadzeniu niemal całej kwerendy archiwalno-bibliotecznej ogłosiłem artykuł szkicujący sylwetkę Wadowity w świetle moich dotychczasowych badań (nr 78). W miarę poszerzania znanej mi bazy źródłowej napisanie pełnej monografii poświęconej temu krakowskiemu duchownemu i profesorowi żyjącemu w dobie pierwszych królów elekcyjnych wydawało mi się naturalnym krokiem w moim dalszym rozwoju naukowym. Zachęcała do tego perspektywa eksploracji i opracowania licznych, często nieznanym badaczom źródeł, które mogły rzucić szersze światło nie tylko na sylwetkę Wadowity, ale również na funkcjonowanie społeczeństwa staropolskich Wadowic, jak i krakowskiego środowiska kościelnego oraz uniwersyteckiego w epoce baroku.

Monografia *Marcin Campius Wadowita (ok. 1567-1641). Duchowny i profesor Uniwersytetu Krakowskiego*, Kraków 2018, ss. 608+4 składa się ze wstępu, 6 rozdziałów oraz zakończenia, po którym zamieszczono angielskie streszczenie, aneksy, wykazy skrótów i ilustracji, bibliografię oraz indeks osobowo-geograficzny.

We wstępie szeroko omówiłem źródła zgromadzone w polskich i zagranicznych instytucjach archiwalno-bibliotecznych oraz literaturę przedmiotu. Następnie nakreśliłem perspektywy i postulaty badawcze odnoszące się do postaci Marcina Wadowity i środowisk, w których żył i działał. Dotychczas Wadowita był wzmiankowany głównie na marginesie prac dotyczących dziejów Uniwersytetu Krakowskiego i polskiej teologii oraz opisujących tzw. sprawę Fausta Socyna. Niewielu badaczy poświęciło mu odrębne studia. Z wyjątkiem w/w tekstów mojego autorstwa uczynili to w pojedynczych artykułach naukowych: Benignus J. Wanat, Aleksander Strojny i Grzegorz Babiarsz, a jego skróconą biografię znajdziemy także w hasłach słownikowych i encyklopedycznych oraz w niewielkim katalogu-książce z wystawy *Marcin Wadowita (1567-1641). In Universitate Collegii Maioris Professor*, Wadowice 2000. Spośród wybitnych profesorów żyjących w dobie Wazów żadnemu nie poświęcono dotąd pełnej monografii wykorzystującej wszystkie dostępne badaczom kategorie źródeł. Nie możemy zatem w pełni prześledzić ich drogi życiowej, powiązań społecznych i środowiskowych oraz w sposób wyczerpujący określić ich znaczenia dla dziejów polskiej nauki i kultury oraz w przypadku duchownych – także dla dziejów Kościoła. Nie powstało

¹ Numery w nawiasach odnoszą się do pełnego wykazu opublikowanych prac naukowych w zał. nr 3, pkt. B).

ponadto jak dotąd kompleksowe opracowanie dziejów Wydziału Teologicznego w I poł. XVII w., a o funkcjonowaniu Uniwersytetu Krakowskiego w tym okresie z wyjątkiem nielicznych publikacji analitycznych, czerpiemy informacje przede wszystkim z syntetycznych opracowań Kazimierza Morawskiego, Henryka Barycza, Wacława Urbana, Adama Przybosia oraz Krzysztofa Stopki. Uwzględniając powyższe ustalenia założyłem zatem, że moim celem jest napisanie wieloaspektowej monografii pochodzącego z podkrakowskiego miasteczka Marcina Campiusa Wadowity, duchownego i profesora epoki baroku. Praca ta w moim zamierzeniu powinna zawierać holistyczny obraz jego życia, twórczości, powiązań środowiskowych i społecznych oraz ukazywać zjawisko ewolucji pamięci o nim na przestrzeni wieków. Zgłoszone przeze mnie postulaty i zamierzenia badawcze znalazły swoje rozwinięcie w poszczególnych rozdziałach monografii.

W I rozdziale przedstawiłem specyfikę środowiska społecznego i kulturowego Wadowic w epoce staropolskiej. Dzięki temu zabiegowi udało mi się zwrócić uwagę na wiele lokalnych czynników mających wpływ na rozwój i wychowanie młodego Marcina Kępi, który w dzieciństwie wypasał w Wadowicach świnie i bydło, a członkowie jego stosunkowo zamożnej rodziny należeli do czołowych postaci samorządu miejskiego i benefaktorów miejscowego kościoła. Udowodniłem, że w pierwszych latach pobytu Marcina w Krakowie rada miasta Wadowic wspierała karierę kościelną i uniwersytecką swojego krajana, umożliwiając mu kontynuowanie studiów poprzez nadanie miejscowej altarii będącej w jej kolatorstwie. Z rodzinnymi Wadowicami Campius czuł się związany przez całe życie. Już jako profesor wspominał zabawne przygody z czasów wadowickiego dzieciństwa, nie wstydził się na co dzień swojego plebejskiego pochodzenia, a w testamencie pamiętał o miejscowej szkole, szpitalu i fundacji dla wadowickich studentów. Wykorzystałem źródła rękopiśmienne dotychczas nieznane badaczom dziejów Wadowic, co pozwoliło m.in. na identyfikację kilkudziesięciu osób z najbliższej rodziny Marcina. Zebrany zasób informacji pozwolił także na ukazanie ich działalności, głównie w ramach lokalnej społeczności, niekiedy na przestrzeni wielu dziesięcioleci.

W II rozdziale ukazałem Campiusa przez pryzmat jego kariery kościelnej, nie tylko jako profesora uniwersyteckiego, ale przede wszystkim jako duchownego wypełniającego swoje obowiązki wynikające z faktu otrzymania przez niego określonych prebend. Tak zarysowana perspektywa badawcza wraz z użyciem metody prozopograficznej uwypukliła ściśle powiązania i wzajemne przenikanie się krakowskiego środowiska kościelnego i uniwersyteckiego, w którym funkcjonował Wadowita. Szeroko omówiłem m.in. jego rywalizację z innymi akademikami o poszczególne beneficja w świetle polskich i watykańskich archiwaliów. Z kolei akta wizytacji jednoznacznie wykazały, że Wadowita zazwyczaj sumiennie wywiązywał się ze swoich kościelnych obowiązków, nawet jako pleban w stosunkowo odległym Opatowcu. Pod koniec życia jednak, z uwagi na podeszły wiek, nie był już w stanie odpowiednio zabezpieczyć potrzeb remontowych opatowieckiej świątyni i budynków parafialnych. Na co dzień powierzał duszpasterstwo wikarym, choć niejednokrotnie w sposób fikcyjny. Świadczy o tym fakt, że tylko w odniesieniu do okresu 1590-1614 udało mi się odnaleźć aż 17 takich przypadków. Moim zdaniem wskazuje to na zasygnalizowany już w literaturze przedmiotu, m.in. przez Jana Kracika i Zdzisława

Pietrzyka, proceder kreowania przez taką prowizję fikcyjnego tytułu kanonicznego potrzebnego do uzyskania święceń. Wadowita rzetelnie wykonywał też obowiązki kanonika w kapitułach kolegiackich św. Anny i św. Floriana. Natomiast jako prepozyt świętofloriański szczególnie dbał nie tylko o powierzona mu parafię, ale także, jak wykazały źródła sądowe, bronił chłopów, którzy byli bici przez arendarzy prepozyckich folwarków. Był także uczestnikiem licznych procesów dotyczących kwestii finansowych i gospodarczych, m.in. z zakonem dominikanów i paulinów. Moją uwagę zwróciła również prestiżowa altaria Wszystkich Świętych powiązana z predykaturą katedralną, którą Wadowita otrzymał jako swoje ostatnie beneficjum. Z tytułu jej posiadania głosił kazania w języku polskim w święta maryjne i poświęcone Jezusowi. Ujawniłem ponadto jego codzienne relacje z miejscowym, tj. głównie z opatowieckim i krakowskim środowiskiem kościelnym i parafialnym. Ustaliłem też personalia duchownych, którzy z nim współpracowali przy wykonywaniu obowiązków kościelnych. W większości przypadków podałem dochody uzyskiwane przez Campiusa z tytułu posiadanych prebend. Przedstawiłem ponadto chronologię jego święceń i zakwestionowałem pojawiające się dotychczas w literaturze przedmiotu supozycje o sprawowaniu przez niego funkcji kanclerza kurii biskupiej Jakuba Zadzika.

Zadaniem III rozdziału było ukazanie pełnego obrazu studiów i kariery akademickiej Marcina Wadowity na Wydziale Sztuk i Wydziale Teologicznym w kontekście codziennego funkcjonowania uczelni. Zrekonstruowałem program studiów oraz program jego wykładów w charakterze bakałarza, docenta ekstraneusa i magistra sztuk, jak również jego pracę na Wydziale Teologicznym. Podobnie, jak w poprzednim rozdziale, dzięki użyciu metody prozopograficznej udało mi się z dużym prawdopodobieństwem ustalić grono nauczycieli Wadowity, jak również zidentyfikować tożsamość jego najbliższych kolegów. Zadaniem tego rozdziału było ponadto odtworzenie działań profesora w charakterze urzędnika uniwersyteckiego w ramach pracy kolegiów, fakultetów oraz na forum całego Uniwersytetu. Dzięki tym założeniom ukazałem Campiusa na tle środowiska intelektualnego jego mistrzów i kolegów w kolejnych etapach kariery akademickiej. Przybliżyłem też relacje interpersonalne profesora z innymi wykładowcami, które nie zawsze były przyjazne, a nierzadko wręcz wrogie. W tym celu niezwykle pomocny był materiał zachowany w *Acta Rectoralia* i dokumentach krakowskiego sądu biskupiego. Odnalazłem również ślady jego pobytu we Francji oraz wyjazdów na studia do Italii. Osobno ukazałem także rozwój kariery Wadowity jako teologa na tle obowiązkowego wówczas programu studiów oraz ustaliłem schemat awansu uczonego na kolejne szczeble kariery akademickiej, na tle rozmaitych trudności, które mógł napotkać na tej drodze.

W IV rozdziale poddałem analizie postawę profesora wobec nauczania protestantów, a szczególnie arianina Fausta Socyna, któremu uratował życie wyrwijąc go z rąk krakowskich żaków. Sprawa ta poprzez korespondencję Socyna i jego współpracowników rzuciła też dodatkowe światło na stanowisko wobec arianina innych profesorów Uniwersytetu. Zauważyłem, że nie wszyscy pochwalali czyn Wadowity, a niektórzy wręcz uważali go za szkodliwy. Co więcej, ustaliłem, iż Campius niejednokrotnie polemizował z Socynem. O jego tolerancyjnej postawie wobec przedstawicieli reformacji może świadczyć też jego komentarz do *Rudimentorum Cosmographicorum* siedmiogrodzkiego reformatora Jana Hontera oraz zgoda na udział w procesie kalwińskich złotników w charakterze męża

zaufania. Kolejnym celem było ostateczne ustalenie liczby przypisywanych mu do tej pory traktatów teologicznych oraz pogłębiona analiza ich treści na tle dziejów teologii potrydenckiej. Uzupełnieniem tych rozważań jest edycja jego dzieł wraz z przekładem na język polski w aneksach książki. Dotychczas badacze uważali, że był on twórcą 9 lub 10 dzieł teologicznych ogłoszonych drukiem, jednak po dokonaniu analizy ich tytułów, treści oraz okoliczności ukazania się druków, stwierdziłem, że faktycznie był on autorem tylko 4 traktatów. Pozostałe, dotychczas mu przypisywane, były dziełem jego uczniów i wychowanków, choć sam temat zagadnienia był najpewniej w dużej mierze konstruowany i konsultowany przez samego Campiusa. Wykazałem jednak, że w niektórych przypadkach tytuł zagadnienia i jego rozwiązanie były oryginalnym rozwiązaniem autora. Dokonując przeglądu najważniejszych tematów obecnych w rozważaniach teologów w Polsce i poza jej granicami w 2 poł. XVI i w I poł. XVII w. doszedłem do wniosku, że twórczość Wadowity była inspirowana teologią potrydencką, z którą zetknął się nie tylko w Krakowie, ale przede wszystkim w Rzymie. Jako uczeń Collegium Romanum był pod niewątpliwym wpływem jezuickiego *Ratio studiorum* i teologicznej szkoły w Salamance, która w znacznej mierze wpłynęła na program nauczania teologii w Rzymie. Szczegółowo analizując treść dzieł Wadowity ustaliłem, że miały one głównie charakter chrystologiczny oraz polemiczny wobec nauk protestantów z czytelnymi odniesieniami do tomizmu. Były one zbudowane na stosowanym także przez innych krakowskich uczonych schemacie: przedstawienie zagadnienia – rozwinięcie o kolejne twierdzenia – szczegółowa argumentacja za pomocą kilku wyjaśnień. Udało mi się ustalić tytuły 30 dzieł napisanych przez 21 teologów, na których promocję Campius znacząco wpływał. Postawiłem tezę, iż owa grupa ponad 20 intelektualistów, których myśl teologiczna kształtowała się pod mniejszym lub większym wpływem Marcina Wadowity, wraz z innymi wychowankami pozostałych 11 uniwersyteckich teologów, jest wymownym świadectwem ewidentnego wychodzenia Wydziału Teologicznego z zastoju charakterystycznego dla przełomu XVI i XVII w. Było to widoczne także poprzez znaczne ożywienie dydaktyki na tym fakultecie. Powyższa teza przeczy dotychczasowym opiniom polskiej nauki na ten temat. W historiografii uniwersyteckiej i w pracach dotyczących dziejów polskiej teologii funkcjonuje bowiem, moim zdaniem bez solidnego uzasadnienia, obraz Wydziału pogrążonego w I poł. XVII w. w permanentnym kryzysie kadrowym i naukowym.

W V rozdziale poświęcony został udziałowi Wadowity w wielu ważnych dla Uniwersytetu wydarzeniach oraz jego codziennym funkcjonowaniu w środowisku uczonych. Do części opisującej zaangażowanie Campiusa w konflikt z jezuitami wykorzystałem m.in. źródła zgromadzone w Archivum Romanum Societatis Iesu (ARSI). Zwróciłem w niej uwagę na istotny wkład Campiusa w ostateczne zwycięstwo uczelni nad jezuitami w walce o kształt szkolnictwa wyższego w Polsce.

Następnie ukazałem udział profesora w uroczystościach uniwersyteckich, a także kościelnych i państwowych. Zauważyłem, że Wadowita wielokrotnie reprezentował Uniwersytet na zewnątrz oraz brał udział w podejmowaniu ważnych decyzji, był m.in. obecny przy znanych fundacjach. Negatywnie wpłynął jednak na dzieje uczelni skutecznie sprzeciwiając się wraz z profesorem Wojciechem Borowskim projektom reform skarbowych rektora Jakuba Najmanowicza.

Opisałem także jego udział w konflikcie Uniwersytetu z biskupem Tylickim, który używając instrumentu wizytacji kanonicznej chciał zreformować uczelnię. Z kolei dzięki zachowanej unikatowej relacji z burzliwych wyborów rektora w 1637 r., udało mi się zrekonstruować pełną emocji wymianę zdań pomiędzy Wadowitą i innymi uczestnikami tego wydarzenia oraz ukazać w praktycznym działaniu ówczesną procedurę elekcji rektorskiej. Porównując ją z zapisami statutów uniwersyteckich, doszedłem do wniosku, że miała ona w rzeczywistości bardziej skomplikowany charakter niż obowiązująca na uczelni litera prawa.

W dalszej części rozdziału omówiłem przyjacielskie relacje Wadowity z profesorami Janem Kłobuckim i Tomaszem Eustachym Swinarskim, co poszerza naszą wiedzę o nowożytnym środowisku akademickim, ponieważ w literaturze przedmiotu wątek przyjaźni krakowskich akademików nie był dotąd często poruszany. Dzięki wykorzystaniu rękopisu 2501 z Biblioteki Jagiellońskiej (kopiariusz korespondencji Swinarskiego) udało mi się też uzyskać wiele informacji, które miały ściśle prywatny i poufny charakter, jak np. opis wspólnych spacerów, biesiad, przygód, jak również niepochlebne opinie o innych wykładowcach, informacje o chorobach, lekturach itd.

Wreszcie ze względu na obfity materiał źródłowy osobno omówiłem perypetie sądowe Marcina Wadowity, który nie tylko procesował się z innymi duchownymi i profesorami oraz zakonami, ale często był też uczestnikiem rozpraw sądowych z mieszczanami i szlachtą. Zdumiewa różnorodność spraw, w które zaangażowany był profesor w swoich codziennych relacjach z mieszczanami oraz miejscową szlachtą. Dzięki analizie poszczególnych procesów udało mi się pokazać praktyczny wymiar funkcjonowania nowożytnego wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do krakowskich księży profesorów.

W VI rozdziale dokonałem analizy dyspozycji testamentowych krakowskiego akademika (edycja w aneksach książki) oraz procesu ich faktycznej realizacji. Tematyka ta tylko marginalnie była poruszana w pracach poświęconych życiu i działalności profesorów Uniwersytetu Krakowskiego w okresie panowania królów elekcyjnych. Tymczasem zapisy ostatniej woli Wadowity nie były tylko wyrazem jego pobożności, ale również przywiązania do Uniwersytetu, rodzinnych Wadowic, kolegiaty św. Floriana oraz konwentu OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie. Stanowiły też podstawę do obliczenia jego majątku w chwili śmierci. Udało mi się również poszerzyć identyfikację osób wchodzących w skład jego najbliższego otoczenia. Innym zagadnieniem, które omówiłem szeroko w tym rozdziale były dzieje jego fundacji dobroczynnych, nierzadko funkcjonujących aż do końca epoki staropolskiej.

Osobno przedstawiłem natomiast rzadko poruszane w literaturze przedmiotu zjawisko trwania i ewolucji pamięci o zasłużonym uczonego na przestrzeni wieków, nie tylko w środowisku uniwersyteckim i kościelnym Krakowa oraz w społeczności rodzinnych Wadowic, ale również w literaturze, hagiografii i sztuce. Ustaliłem, że jego najstarszym zachowanym przedstawieniem jest portret namalowany prawdopodobnie za jego życia, znajdujący się obecnie w krużgankach klasztoru OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie, choć dawniej za taki uznawano portret z Auli Collegium Maius. Odnalazłem również inne wizerunki uczonego, m.in. szkic autorstwa XIX-wiecznego artysty Antoniego Kozakiewicza przechowywany w Muzeum Narodowym w Krakowie. Zidentyfikowałem również kilka

zachowanych do dzisiaj dzieł, które w świetle notek proweniencyjnych były jego własnością. Dowiodłem, że jednorazowo przypisano mu tzw. herb doktorski, choć w praktyce nie posiadał herbu szlacheckiego. Moje rozważania na ten temat wpisują się w polemikę historiografii na temat praktycznego znaczenia przywileju Zygmunta Starego z 1535 r. nadającego krakowskim profesorom szlachectwo. Analizując trwanie i ewolucję pamięci o Marcynie Wadowicie zauważyłem, że w okresie zaborów i w kolejnych dziesięcioleciach często ukazywano go jako bohatera licznych anegdot oraz przykład człowieka z nizin społecznych, który dzięki własnej pracy dostąpił zaszczytów i majątku. Podkreśliłem też, że współcześnie szczególne zasługi w pielęgnowaniu i popularyzacji pamięci o Campiusie miał Jan Paweł II, absolwent Gimnazjum noszącego imię M. Wadowity.

W Zakończeniu obok podsumowania osiągniętych wyników pokusiłem się także o krótką charakterystykę osobowości Marcina Wadowity, bezsprzecznie barwnego przedstawiciela swojej epoki.

Praca ta jest pierwszą w polskiej historiografii monografią profesora Uniwersytetu Krakowskiego żyjącego w dobie pierwszych królów elekcyjnych, która została oparta na tak szerokiej podstawie źródłowej, ukazując duchownego i uczonego w wymiarze wieloaspektowym wraz z całą różnorodnością jego powiązań społecznych i środowiskowych.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

a) publikacje naukowe

Moje zainteresowania naukowe obejmują chronologicznie zarówno okres średniowiecza jak i dobę nowożytną. Główne obszary badawcze dotyczą następującej tematyki: 1. Hierarchia Kościoła katolickiego w Polsce i jej rola polityczna w późnym średniowieczu, 2. Krakowskie duchowieństwo oraz elity uniwersyteckie w średniowieczu i w dobie nowożytnej, 3. Stosunki polsko-czeskie w I poł. XV w., 4. Życie, działalność i dzieje kultu św. Jadwigi Andegaweńskiej oraz krakowskich świętych i kandydatów na ołtarze, jak również 5. Historia Wadowic ze szczególnym uwzględnieniem biografii osób związanych z miastem od XIV do XVIII w.

Mój dorobek publikacyjny po doktoracie obejmuje 162 pozycji

- 3 monografie naukowe (w tym 2 przepracowane i uzupełnione książki podoktorskie).
- 26 publikacji w czasopiśmie naukowych (23 artykuły: 4 po angielsku, jeden po niemiecku oraz 2 artykuły recenzyjne i sprawozdanie z konferencji naukowej). Teksty te opublikowałem w 3 czasopiśmie zagranicznych i 11 polskich:

„Husitský Tábor”, „Mediaevalia Historica Bohemica”, „Mesto a dejiny”, „Studia Źródłoznawcze”, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Nasza Przeszłość”, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”, „Prace Komisji Środkowoeuropejskiej Polskiej Akademii Umiejętności”, „Perspektywy Kultury”, „Folia Historica Cracoviensia”, „Analecta Cracoviensia”, „Wadoviana. Przegląd Historyczno-Kulturalny”, „Studia Sandomierskie”, „Opinie Edukacyjne Polskiej Akademii Umiejętności Prace Komisji PAU do Oceny Podręczników Szkolnych”.

- 25 rozdziałów w monografiach i publikacjach pokonferencyjnych (w tym 2 w językach kongresowych: w języku angielskim i niemieckim).
- 2 wstępy do monografii wieloautorskich.
- 66 haseł biograficznych i historyczno-geograficznych w *Encyklopedii Katolickiej*.
- Biogram w *Polskim Słowniku Biograficznym*.
- 9 redakcji i współredakcji monografii jedno i wieloautorskich oraz publikacji pokonferencyjnych.
- 5 współredakcji naukowych tomów wchodzących w skład serii wydawniczych: współredakcja jako redaktor naukowy t. 1-3 serii wydawniczej *Historia - Hereditas – Ecclesia* oraz współredakcja jako sekretarz Redakcji t.21-22 serii wydawniczej *Studia do dziejów Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego*.
- 8 współredakcji naukowych jako sekretarz lub członek kolegium redakcyjnego czasopism naukowych: („Folia Historica Cracoviensia”, „Wadoviana. Przegląd Historyczno-Kulturalny”).
- 17 publikacji popularnonaukowych, w tym współautorstwo monografii K. Graff, T. Graff, *Średniowieczne korzenie polski. Historia dla każdego*, Kraków 2015, ss.130.

Hierarchia Kościoła katolickiego w Polsce i jej rola polityczna w późnym średniowieczu

Po uzyskaniu stopnia doktora opublikowałem dwie podoktorskie monografie poświęcone działalności polskich biskupów w XV w. W pierwszej z nich, zmodyfikowanej i uzupełnionej, *Episkopat monarchii jagiellońskiej w dobie soborów powszechnych XV wieku*, Kraków 2008, ss. 365 główną osią narracji była charakterystyka polskiego episkopatu, m.in. pod kątem mechanizmów kariery kościelnej i państwowej biskupów oraz ich stosunku wobec późnośredniowiecznego ruchu soborowego. Jest to pierwsza publikacja książkowa w polskiej historiografii tak szeroko analizująca tę tematykę, wielokrotnie cytowana przez badaczy, także zagranicznych, np.: R. Frost, *Oksfordzka historia unii polsko-litewskiej*, t.1: *Powstanie i*

rozwój 1385-1569, Poznań 2018 oraz P.W. Knoll, „*A pearl of powerful learning*”: *the University of Cracow in the fifteenth century*, Leiden-Boston 2016. W drugiej mojej podoktorskiej książce *Kościół w Polsce wobec konfliktu z zakonem krzyżackim w XV wieku. Studium z dziejów kultury politycznej polskiego episkopatu*, Kraków 2010, ss. 124 znacznie poszerzyłem i uzupełniłem moje rozważania na temat zaangażowania polskich hierarchów w działalność dyplomacji Jagiellonów w kolejnych fazach konfliktu politycznego i militarnego z zakonem krzyżackim. Wskazałem w niej na ich kluczowy udział w tych wydarzeniach.

Po doktoracie oprócz poszerzania innych pól badawczych oraz poszukiwania nowych, postanowiłem kontynuować moje badania dotyczące działalności, głównie politycznej polskich biskupów w średniowieczu. W tekście o stosunkach Władysława Łokietka z biskupami krakowskimi skupiłem się na jego relacjach z następcami Jana Muskaty tj. Nankerem i Janem Grotowicem na tle spraw podatkowych, politycznych i kościelnych. Poprzez pryzmat wzajemnej współpracy, ale też i konfliktów, ukazałem ważny moment kształtowania się relacji pomiędzy władzą królewską a hierarchami lokalnego Kościoła w Odrodzonym Królestwie (nr 60). Z kolei w moich rozważaniach odnoszących się do postawy politycznej Mikołaja Trąby w latach 1409-1411 podkreśliłem jego wzmożoną aktywność polityczną w tym okresie (nr 39). Ponadto podjąłem się tematu dotychczas marginalnie poruszanego przez historyków, tj. analizy działalności kościelnej Mikołaja Trąby w archidiecezji halickiej i gnieźnieńskiej, udowadniając, iż mimo licznych obowiązków państwowych i obecności na soborze w Konstancji, był dobrym gospodarzem i organizatorem życia kościelnego w archidiecezji gnieźnieńskiej oraz jako prymas sumiennie wykonywał obowiązki głowy polskiego Kościoła. Zauważyłem jednak, że jego zaledwie 2-letnie rządy w archidiecezji halickiej miały charakter bardziej tytułarny niż rzeczywisty (nr 66). Z podobnej perspektywy w osobnym studium ująłem działalność arcybiskupa lwowskiego Grzegorza z Sanoka. Analizując pomijaną dotąd przez historiografię jego aktywność w charakterze gospodarza archidiecezji, dowiodłem, że podniósł ją z ruiny gospodarczej poprzez konkretne decyzje organizacyjne i finansowe (nr 62).

Pozostałe artykuły odnoszące się do tematyki „biskupiej” u schyłku średniowiecza dotyczyły przede wszystkim roli politycznej biskupa krakowskiego Zbigniew Oleśnickiego. W konfrontacji z dotychczasowymi opiniami historiografii starałem się w nich określić faktyczną pozycję tego hierarchy na polskiej scenie politycznej, także względem postaw innych biskupów - na tle pojawiających się kolejnych kryzysów politycznych: w czasie tzw. burzy koronacyjnej 1429-1430, rządów Władysława III Warneńczyka w Polsce (1434-1444) i na Węgrzech (1440-1444) oraz w okresie interregnum w latach 1444-1447. Wykazałem, że wobec poświadczonych źródłowo porażek polityki biskupa, głoszone przez niektórych badaczy opinie o wszechpotężnej pozycji Oleśnickiego na polskiej scenie politycznej są przesadzone. Z drugiej strony pojawiające się ostatnio próby deprecjonowania jego wpływu na w/w wydarzenia również nie zawsze są uzasadnione (nry 36, 37, 46, 59, 63, 81). W „Studiach Źródłoznawczych” opublikowałem ponadto artykuł recenzyjny monografii P. Tafiłowskiego, *Jan Łaski (1456-1531) kanclerz koronny i prymas Polski*, Warszawa 2007 (nr 56). Ogłosiłem również drukiem 22 hasła biograficzne polskich biskupów działających w średniowieczu oraz w okresie nowożytnym w *Encyklopedii Katolickiej* (nry 87, 88, 90, 92,

93, 97-101, 109, 115, 121, 131, 135-137, 140, 142, 149, 150, 152) oraz jeden biogram karmelity i biskupa łuckiego Świętosława w *Polskim Słowniku Biograficznym* (nr 86).

Krakowskie duchowieństwo, elity uniwersyteckie w średniowieczu i w dobie nowożytnej

Moje badania poświęcone krakowskiemu środowisku duchownych i uczonych żyjących głównie w epoce staropolskiej dotyczyły nie tylko życia i działalności Marcina Wadowity oraz innych duchownych związanych biografią zarówno z Krakowem i z Wadowicami. W dwóch artykułach wyeksponowałem rolę kanonika krakowskiego i rektora Uniwersytetu w Krakowie Pawła Włodkowica w kształtowaniu wizerunku Polski i Litwy w czasie soboru w Konstancji wśród europejskich intelektualistów. Polemizując w nich z innymi badaczami na nowo zaakcentowałem słabe i mocne strony jego działań oraz całej polskiej delegacji, m.in. w sprawie reakcji na obraźliwą dla Polaków i Litwinów *Satyre* Jana Falkenberga (nr 47, 55). Pierwszy z tych tekstów został przedrukowany jako część antologii 10 tekstów polskich badaczy zajmujących się w ciągu ostatnich 110 lat postacią i twórczością Pawła Włodkowica w książce *Paweł Włodkowic i polska szkoła prawa międzynarodowego*, Warszawa 2018. Rozszerzając swoje poszukiwania dotyczące stanowiska polskiego duchowieństwa wobec koncyliarizmu opracowałem również temat nieporuszany dotąd analitycznie w polskiej nauce, tj. zagadnienie postawy członków kapituły krakowskiej wobec schizmy bazylejskiej (1439-1449). Podkreśliłem, że niektórzy spośród krakowskich prałatów i kanoników, byli równocześnie profesorami Uniwersytetu Krakowskiego, przez co skutecznie wpływali na prokoncyliarystyczne stanowisko zarówno uczelni, jak i kapituły krakowskiej (nr 73). Część swoich rozważań o postawach różnych warstw społeczeństwa polskiego wobec kryzysu Kościoła w I poł. XV w. odniosłem także do przedstawicieli krakowskiego duchowieństwa i kadry Uniwersytetu Krakowskiego. Zwróciłem uwagę na zjawisko wręcz powszechnego poparcia soboru bazylejskiego w diecezji krakowskiej także wśród niższego kleru, co kontrastowało z odmiennymi nastrojami np. w diecezji poznańskiej, gdzie nie wspierano bazylejczyków i (anty)papieża Feliksa V, ale papieża Eugeniusza IV (nr 42). Nawiązując do tej tematyki opublikowałem ponadto artykuł poświęcony wybitnemu intelektualistcie, archidiakonowi krakowskiemu i zarazem rektorowi Uniwersytetu Krakowskiego Dzierśławowi z Borzymowa (zm. 1452). W studium tym przedstawiłem nieznaną bądź skorygowałem błędnie przywoływane przez badaczy informacje odnoszące się do przebiegu jego kariery kościelnej, uniwersyteckiej i państwowej oraz jego działalności w służbie soboru w Bazylei (nr 71). Moje zainteresowanie dotyczące krakowskiego duchowieństwa znalazło odzwierciedlenie także w publikacji poświęconej charakterystyce i typologii stołecznych elit kościelnych w okresie średniowiecza zamieszczonej w czeskiej serii wydawniczej *Documenta Pragensia Monographia. Series Cracovia-Norimberga-Praga*, Praha 2016 (nr 79).

Szczególne miejsce w mojej aktywności naukowej zajmują studia nad twórczością Jana Długosza i zaangażowanie w edycję jego dzieł. W latach 2003-2005, jeszcze w okresie studiów doktoranckich, we współpracy z Polską Akademią Umiejętności brałem udziałem w pracach zespołu pod kierownictwem prof. Jerzego Wyrozumskiego, który był odpowiedzialny za edycję krytyczną ostatniej książki *Annales* Jana Długosza w wersji łacińskiej i polskiej

(wyd. 2005 i 2006) wraz z komentarzem, którego byłem współautorem (nry 13, 14). Kontynuacją badań naukowych związanych z postacią Jana Długosza jest publikacja ukazująca jego wizję hierarchii miast w *Chorografii* (nr 75) oraz artykuł przedstawiający obraz Kraśnika i klasztoru kraśnickiego w jego dziełach wraz z przekładem fragmentów *Liber beneficiorum* odnoszących się do tej tematyki w oparciu o łaciński autograf Długosza znajdujący się w Archiwum i Bibliotece Krakowskiej Kapituły Katedralnej (nr 53). Wspólnie z Bartłomiejem Wołyńcem przedstawiłem również postać wybitnego uczonego i rektora Uniwersytetu Krakowskiego Macieja Miechowity jako kontynuatora *Annales* Jana Długosza zwracając m.in. uwagę na często deprecjonowaną przez historiografię wartość źródłową jego *Chronica Polonorum* i *Tractatus de duabus Sarmatis, Asiana et Europeana*, zwłaszcza w odniesieniu do okresu schyłku średniowiecza i początku doby nowożytnej (nr 82). Moje zainteresowania dotyczące krakowskiego środowiska uniwersyteckiego w okresie przedrozbiorowym znalazły odzwierciedlenie także w dwóch artykułach, w których ukazałem dzieje i funkcjonowanie Szkół Nowodworskich w tym czasie. Uzupełniłem dotychczasowego ustalenia Henryka Barycza dotyczące m.in. personaliów znanych wychowanków tej placówki, jak również szerzej rozpoznałem środowisko benefaktorów, wskazując, że najczęściej byli to uczeni i duchowni związani z Uniwersytetem Krakowskim, a liczba fundacji miała tendencję malejącą począwszy od 2 poł. XVII w. (nry 45, 61). Opublikowałem ponadto w *Encyklopedii Katolickiej* 20 haseł biograficznych duchownych krakowskich zazwyczaj związanych z miejscową kapitułą katedralną i nierzadko także z Uniwersytetem Krakowskim (nry 91, 94-96, 102, 104, 110-114, 116-118, 122-126, 128).

Stosunki polsko-czeskie w I poł. XV w.

Ważne miejsce w moich badaniach zajmują stosunki polsko-czeskie w I poł. XV w. W jednym z moich artykułów zwróciłem uwagę na postawę polskich elit politycznych i intelektualnych, jak i przedstawicieli warstw niższych wobec nauczania i procesu Jana Husa na soborze w Konstancji. Podkreśliłem, iż w świetle znanych źródeł, Hus jeszcze w czasie praskich studiów spotkał wielu Polaków, a jego nauczanie było początkowo traktowane przez wielu z nich jako kolejna propozycja rozwiązania kryzysu Kościoła. W Konstancji mimo oficjalnie nieprzychylnego stanowiska polskiej delegacji, mógł liczyć nawet na sympatię i słowa otuchy niektórych przedstawicieli poselstwa Jagiełły, jak również jego poddanych pochodzących z niższych warstw społecznych (nr 51). Podobne badania podjąłem w odniesieniu do innego czeskiego reformatora, Hieronima z Pragi, czego efektem był kolejny artykuł, który ukazał się w 21 tomie czasopisma „Husitský Tábor”. Uwypukliłem w nim niezdecydowaną postawę polskiego dworu i elit kościelnych wobec Hieronima, zwłaszcza w okresie poprzedzającym sobór w Konstancji. Postawa ta kontrastowała z jednoznacznie negatywnym stanowiskiem polsko-litewskim już w trakcie obrad soborowych, gdy Hieronim, podobnie jak Hus, został uwięziony i spalony jako heretyk. Według mnie było to spowodowane walką propagandową Polski i Litwy z zakonem krzyżackim, jak również chęcią budowania odpowiedniego wizerunku państwa polsko-litewskiego na forum soboru (nr 54).

Zająłem się także tematyką, która łączyła moje badania nad działalnością hierarchów kościelnych w państwie jagiellońskim oraz nad relacjami polsko-czeskimi w I poł. XV w. Dlatego podjąłem się przedstawienia reakcji polskiego Kościoła na zjawisko szerzenia się husytyzmu w Królestwie Polskim, jak również ukazałem stanowisko elit kościelnych wobec pojawienia się propozycji objęcia tronu czeskiego przez Jagiełłę i jego synów (nr 34, 67). Rozszerzeniem tego zagadnienia był artykuł dotyczący postawy biskupa krakowskiego Zbigniewa Oleśnickiego wobec szeroko rozumianych „spraw czeskich”, który opublikowałem w 17 tomie czasopisma „Mediaevalia Historica Bohemica”. Odniosłem się w nim także do poglądów Jana Długosza, negatywnie nastawionego wobec Jana Husa i jego zwolenników. Zwróciłem uwagę, że kronikarz wykreował w swoich dziełach wizerunek nieprzejednanego antyhusyty Oleśnickiego, niejednokrotnie zacierając tym samym prawdziwe motywy postępowania biskupa. Zauważyłem również, iż Oleśnicki przy wsparciu Uniwersytetu Krakowskiego z premedytacją sprzeciwiał się jakiegokolwiek porozumieniu z husytami, świadomie budując tym samym swoją pozycję polityczną wobec króla i części polskiego episkopatu (nr 48). Dodam, że moje zainteresowania stosunkami polsko-czeskimi w późnym średniowieczu mają swój wyraz także we współpracy międzynarodowej z Czeskim Centrum w Warszawie, co doprowadziło do powstania wystawy o życiu Jana Husa i jego czasach: „Jan Hus 1414-2015”, której byłem współautorem jako twórca tekstów dotyczących stosunków polsko-czeskich i konsultant koncepcji wystawy. Była ona pokazywana m.in. w Warszawie w Pałacu Staszica i w Bibliotece Jagiellońskiej w Krakowie przy współpracy z Polską Akademią Nauk Archiwum w Warszawie. Towarzyszyły jej współorganizowane przeze mnie panele dyskusyjne z udziałem czeskich i polskich naukowców (zał. nr 4).

Życie, działalność i dzieje kultu św. Jadwigi Andegaweńskiej oraz krakowskich świętych i kandydatów na ołtarze

Osobny zakres moich badań stanowi życie, działalność oraz dzieje kultu św. królowej Jadwigi, jak również świętych i kandydatów na ołtarze związanych głównie z Krakowem. W artykule poświęconym próbie odnalezienia śladów kultu królowej Jadwigi na Litwie w epoce nowożytnej zauważyłem, że nie istnieją przesłanki źródłowe potwierdzające tam kult Andegawenki o charakterze publicznym, oficjalnym. Tym niemniej wśród litewskich intelektualistów i członków elity władzy pielęgnowano pamięć o pobożnej władczyni, która przyczyniła się do dzieła chrystianizacji Litwy, czego świadectwem są m.in. prace Macieja Strykowskiego i Wojciecha Wijuka Kojalowicza (nr 68). Podjąłem się też przedstawienia przedkoronacyjnego wizerunku królowej Jadwigi w świetle *Kroniki* Jana z Czarnkowa. Tłum tych rozważań były negocjacje pomiędzy polskimi a węgierskimi panami po śmierci Ludwika Węgierskiego opisane przez kronikarza i skonfrontowane przeze mnie z innymi źródłami. Uważam, że Jan z Czarnkowa był nie tylko przeciwnikiem sukcesji andegaweńskiej na polskim tronie, ale również stanowczo sprzeciwiał się jakiegokolwiek sukcesji żeńskiej. Zwróciłem też uwagę na realnie rysującą się możliwość zerwania rozmów polsko-węgierskich przed przybyciem Jadwigi do Polski (nr 72). Tekst ten opublikowałem jako rozdział w monografii pod moją redakcją naukową, która w całości była poświęcona postaci św. królowej i jej czasom - *Śladami Świętej Królowej Jadwigi i jej epoki*, red. T. Graff,

Kraków 2013. W osobnym studium zająłem się także charakterystyką osobowości królowej Jadwigi na przykładzie źródeł dotyczących jej kontaktów z papieżem w dobie wielkiej schizmy zachodniej. Analizując m.in. korespondencję Jadwigi z papieżami Urbanem VI i Bonifacym IX doszedłem do wniosku, że była ona inteligentnym politykiem, potrafiącym wspólnie z Jagiełłą skutecznie wykorzystywać słabość papieżstwa w dobie schizmy. Przy okazji wymiany listów królowa ustawicznie podkreślała też wierność swojego małżonka wobec Kościoła, zaprzeczając tym samym słowom propagandy krzyżackiej i habsburskiej o pozornym nawróceniu polskiego króla (nr 83). Moje zainteresowania naukowe dotyczące biografii i kultu św. królowej Jadwigi uzewnętrzniły się także w organizacji 2 konferencji krajowych poświęconych tej postaci, jak również udziale w dyskusji eksperckiej o czasach andegaweńskich wyemitowanej przez TVP „Historia”.

Z kolei w studium poświęconym rozważaniom dotyczącym wolności jednostki w średniowiecznym monastycyzmie podkreśliłem realny wpływ znanych ze świętości krakowskich zakonników na życie lokalnej społeczności (nr 80). Opublikowałem również artykuł dotyczący związków z Krakowem i Uniwersytetem Krakowskim św. Stanisława Kazimierczyka. Zawarłem w nim sugestię istotnego wpływu koncyliaryzmu na jego formację intelektualną. Zauważyłem także możliwość powiązania jego immatrykulacji z odnotowanym w metryce uniwersyteckiej wpisem Stanisława syna Macieja z Kazimierza w 1441 r. Wiązałoby się to z koniecznością przesunięcia daty urodzin Kazimierczyka przynajmniej o kilka lat wstecz (do ok. 1425) w stosunku do dotychczas uznawanej. Oficjalna biografistyka świętego przyjmuje bowiem datę 1433, opierając się w tej sprawie na XVII-wiecznym przekazie Marcina Baroniusza (nr 69). Wziąłem także udział w charakterze eksperta w programie TVP poświęconym temu świętemu: *My, Wy, Oni. Śladem Św. Stanisława Kazimierczyka*. Warto podkreślić, że już w moich wcześniejszych publikacjach zauważyłem ślady funkcjonowania opinii o świętobliwości Wadowity w okresie staropolskim (nry 77, 78), co szerzej zostało omówione w jego monografii. Tematyce kultu świętych związanych z Krakowem poświęcam się naukowo także na innych polach. W latach 2014-2016 we współpracy z prowincjałem Polskiej Prowincji Zakonu o. dr. Wiesławem Dawidowskim OSA i wice-postulatorem o. Markiem K. Donajem OSA uczestniczyłem w pracach komisji historycznej zajmującej się zbieraniem i krytycznym opracowaniem materiałów źródłowych dotyczących życia i kultu augustianina Izajasza Bonera. Od 12 września 2018 r. jestem również członkiem komisji historycznej powołanej przez arcybiskupa krakowskiego Marka Jędraszewskiego mającej na celu zgromadzenie i opracowanie źródeł odnoszących się do biografii Emilii z d. Kaczorowskiej i Karola Wojtyłów, rodziców Jana Pawła II (zał. 4).

Historia Wadowic. Życie i działalność osób związanych z miastem od XIV do XVIII w.

Już w okresie studiów magisterskich i doktoranckich publikowałem prace dotyczące historii Wadowic wykazując zainteresowanie studiami regionalistycznymi. W dwóch z nich zamieściłem edycję źródeł rękopiśmiennych przechowywanych w Riksarkivet w Sztokholmie i w Archiwum Parafii ONMP w Wadowicach, które odnosiły się do uposażenia Bractwa

Różańcowego (wspólnie z Maciejem Anteckim) i altarii w wadowickim kościele parafialnym w XVII w (nry 2, 3). Po uzyskaniu doktoratu kontynuowałem i rozszerzałem te badania, zajmując się nie tylko biografią teologa Marcina Campiusa Wadowity, ale także średniowiecznym i nowożytnym środowiskiem społecznym i kulturalnym miasta Wadowice, ukazując nieznanne dotychczas epizody z życia jego mieszkańców i osób z nim związanych. W moich tekstach naukowych analizowałem rolę kulturotwórczą miasta i parafii wadowickiej (nr 70), jak również związki Wadowic i wadowiczian z Krakowem, a szczególnie z Uniwersytetem Krakowskim (nr 35, 38). Podałem badaniu także zjawisko patronatu cystersów mogińskich nad miejscową świątynią od I poł. XIV do końca XVIII w. (nr 76). Osobne studium poświęciłem też polityce Jagiellonów wobec Wadowic (nr 74). Zająłem się także uzupełnieniem biografii miejscowego plebana, a zarazem rektora Uniwersytetu Krakowskiego Jana Turobinusza, udowadniając, że wobec licznych obowiązków i posiadania znaczniejszych prebend, jego związki z parafią wadowicką miały prawdopodobnie tylko formalny charakter (nr 33). Ponadto w niewielkich szkicach biograficznych przedstawiłem osoby związane poprzez miejsce urodzenia z Wadowicami, które znane były jako wybitni przedstawiciele swoich zakonów. Szkice te dotyczyły postaci Jakuba z Wadowic, prepozyta kanoników laterańskich na Kazimierzu (zm. ok. 1495), jak i współczesnego Marcinowi Wadowicie augustianina Pawła Voisa Wadowity, prowincjała zakonu (zm. 1616). Zaznaczyłem, iż wizerunek Jakuba z Wadowic znajdujący się obecnie w Kurozwękach, jest najstarszym znanym portretem wadowiczana. Podkreśliłem też, że Paweł Vois prawdopodobnie wcześniej niż Campius uzyskał doktorat teologiczny, a jego dzieła historyczne przechowywane obecnie w Archiwum Narodowym w Krakowie, zawierają wiele cennych informacji dotyczących m.in. kultu Izajasza Bonera (nry 40, 43). W dwóch z w/w studiów zwróciłem także uwagę na postać byłej właścicielki miasta, księżniczki piastowskiej Agnieszki (zm. 1505), która została pochowana w miejscowej farze (nry 40, 74).

Z kolei wraz ze Sławomirem Dryją opublikowałem artykuł o życiu i działalności pochodzącego z Wadowic piwowara krakowskiego Marcina Pieniążka (zm. ok. 1566), poddając analizie efekty działalności jego browaru w świetle źródeł archiwalnych, głównie podatkowych z Archiwum Narodowego w Krakowie (nr 44). Opublikowałem też artykuł poświęcony ojcu Marcina Wadowity, wadowickiemu rajcy Mateuszowi Kępce (zm. 1602). Tekst ten uzupełniłem o edycję źródeł z lat 1585, 1599 i 1616 odnalezionych w Archiwum Parafii ONMP w Wadowicach (nr 52). Ogłosiłem także krótki tekst wraz z dokumentacją fotograficzną o odkryciu w świątyni w Łazanach barokowego ołtarza z XVIII w. pochodzącego z kościoła wadowickiego. Zauważyłem w nim, że pierwotny ołtarz pod wezwaniem św. Jana Kantego, choć poświęcony został dopiero w dokumencie Augusta II Mocnego z 1701 r., prawdopodobnie istniał już kilkadziesiąt lat wcześniej i znajdował się pod opieką wadowickiego cechu kuśnierzy. Postawiłem też hipotezę o możliwości implantacji przez Marcina Wadowitę kultu św. Jana Kantego do rodzinnego miasta. Zaproponowałem równocześnie dokładniejsze datowanie „odnalezionego” ołtarza (nr 49). Zorganizowałem także krajową konferencję poświęconą historii Wadowic: *Wadowice-Karola Wojtyły Ojczyzna Domowa*, której pokłosiem jest książka pokonferencyjna pod moją redakcją naukową *Wadowice – siedem wieków historii*, red. T. Graff, Kraków 2009.

b) referaty, odczyty, wystąpienia na konferencjach, sympozjach, sesjach, posiedzeniach komisji PAU, w trakcie paneli dyskusyjnych. Udział w ich organizacji i pełnione funkcje

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych uczestniczyłem w 46 konferencjach, sympozjach, sesjach i posiedzeniach komisji naukowych Polskiej Akademii Umiejętności z własnym referatem, odczytem bądź wystąpieniem w Polsce i zagranicą. W ramach tej liczby wygłosiłem referaty na 15 międzynarodowych konferencjach, w tym 3 zagranicznych. Wziąłem też udział w 3 naukowych panelach dyskusyjnych (zał. nr 3). Byłem organizatorem lub współorganizatorem jednej sesji i 5 konferencji krajowych, a także jednego krajowego i 2 międzynarodowych paneli dyskusyjnych. Ponadto współorganizowałem międzynarodową konferencję naukową „Krajobraz i dziedzictwo kulturowe Europy. Trwałość i przemijanie”, której organizatorami były: Katedra Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Komisja Historyczna Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach; Gréckokatolícka Teologická Fakulta Prešovská Univerzita v Prešove, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Karola w Pradze oraz Saint Athanasius Greek-Catholic Theological Institute University of Nyíregyháza. Dwukrotnie prowadziłem krajowe obrady konferencyjne, przewodniczyłem ponadto 4 panelom i jednej sesji na konferencjach krajowych, jednemu krajowemu panelowi dyskusyjnemu i jednemu panelowi na konferencji międzynarodowej. Byłem członkiem Komitetu Naukowego Konferencji Krajowej „650 lat Prokocimia” organizowanej m.in. przez Polską Akademię Umiejętności, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński i Towarzystwo Przyjaciół Prokocimia oraz opiekunem naukowym 2 doktoranckich konferencji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym (zał. nr 4).

c) Projekty i programy naukowo-badawcze, współpraca międzynarodowa, członkostwo w instytucjach i organizacjach naukowych

Po uzyskaniu doktoratu wziąłem udział w 4 projektach naukowo-badawczych, finansowanych m.in. przez Unię Europejską, Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Spośród nich jeden miał charakter międzynarodowy: *Transformation of Central European Cities in Historical Development - Kosice, Miskolc, Opava, Krakow*, 2012 (zał. nr 3).

Wziąłem ponadto udział w 4 innych programach: jednym europejskim: *Erasmus Plus* (2018) i 3 krajowych, które były finansowane przez Unię Europejską, podnosząc swoje kompetencje m.in. z zakresu umiejętności zarządzania oraz dydaktyki uniwersyteckiej (zał. nr 4).

Jako członek Międzynarodowej Rady Naukowej istniejącego od kilkudziesięciu lat czeskiego czasopisma naukowego „Husitský Tábor” współpracuję z placówką muzealno-naukową *Husitské muzeum v Táboře*, które jest jego wydawcą. Również jako członek Redakcji czasopism „Folia Historica Cracoviensia” i „Wadoviana. Przegląd Historyczno-Kulturalny” stale współpracuję z zagranicznymi badaczami wchodzącymi w skład rad naukowych tych czasopism. Współkoordynuję współpracę międzynarodową na uczelni w ramach swoich obowiązków, m.in. organizację konferencji naukowych, staży i stypendiów,

gościnnych wykładów i szeroko rozumianych kontaktów między naukowcami UPJPII i zagranicznych ośrodków naukowych. Dzięki zagranicznym wyjazdom nawiązałem ścisłe kontakty naukowe z badaczami z Masarykova univerzita, Filozofická fakulta w Brnie, gdzie oprócz przeprowadzenia kwerend naukowych głosiłem wykłady w języku angielskim w ramach wyjazdu na stypendium programu *Erasmus Plus*. Owocem tych kontaktów jest m.in. podpisanie umowy o współpracy pomiędzy obu uczelniami oraz akces dr. Přemysla Bara do Kolegium Redakcyjnego „Folia Historica Cracoviensia” oraz do Rady Naukowej serii *Historia - Hereditas – Ecclesia* wydawanej pod patronatem Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII, której jestem współredaktorem (zał. nr 4).

Odbyłem też 3-tygodniowy staż naukowo-dydaktyczny w Prešovská univerzita, Gréckokatolícka teologická fakulta w Preszowie, w ramach którego głosiłem wykłady po polsku i angielsku oraz z ramienia Redakcji „Folia Historica Cracoviensia” nawiązałem współpracę naukową z doc. Jaroslavem Coraničem. W ramach projektów naukowych, w których brałem udziałem i w związku z kwerendami zagranicznymi współpracowałem także z Dyrektorem Czeskim Centrum w Warszawie Petrem Janyšką oraz naukowcami z różnych naukowych ośrodków zagranicznych, m.in. z dr. Petrem Kozákiem z Slezského zemského muzeum w Opawie, doc. Olgą Fejtovą z Univerzita J. E. Purkyně w Uściu nad Łabą i dr. Johnem Jeffersonem z Johannes Gutenberg-Universität w Mainz. Jestem ponadto członkiem Zespołu Historii Czech i Stosunków Polsko-Czeskich Polskiej Akademii Nauk oraz Komisji Środkowoeuropejskiej Polskiej Akademii Umiejętności. Należę także do Polskiego Towarzystwa Historycznego, Towarzystwa Naukowego Historyków „Societas Vistulana” (sekretarz Zarządu) oraz Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa (zał. nr 4). Aktywnie uczestniczę w konferencjach naukowych, posiedzeniach, odczytach i innych wydarzeniach z udziałem polskich i zagranicznych naukowców organizowanych przez w/w instytucje naukowe.

d. działalność organizacyjna, dydaktyczna i popularyzatorska

Od 2009 r. pełniłem funkcję Sekretarza Rady Instytutu Historii Sztuki i Kultury, natomiast od 2012 r. sprawuję funkcje kierownicze (w-ce dyrektor Instytutu, następnie od 2016 r. prodziekan Wydziału), co związane jest z nadzorowaniem organizacji pracy i funkcjonowania jednostek uczelnianych zarówno pod względem naukowym, dydaktycznym, jak i administracyjnym. Koordynowałem m.in. w pracę Wydziałowej Komisji ds. parametryzacji za lata 2013-2016, a obecnie jestem współodpowiedzialny za ewaluację w okresie 2017-2020. Uczestniczę także w pracach gremiów ogólnouczelnianych, m.in. jako członek Stypendialnej Komisji Senackiej, Zespołu ds. nowelizacji Regulaminu studiów oraz Zespołu ds. Nauki i Ewaluacji (zał. nr 4).

Jako pracownik Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego od 2007 r. prowadzę zajęcia (wykłady, konwersatoria, proseminaria) dla studentów I i II stopnia kierunków: Archiwistyka i Zarządzanie Dokumentacją, Historia, Turystyka historyczna, historia sztuki, ochrona dóbr kultury oraz studentów Międzyuczelnianego Instytutu Muzyki Kościelnej, Studium Pedagogicznego oraz Studiów Podyplomowych. Tematyka moich zajęć dotyczy

głównie historii średniowiecznej i nowożytnej oraz historii kultury europejskiej i Polski (zał. nr 4).

Uczestniczę w różnorodnych wydarzeniach edukacyjnych jako prowadzący i często wygłaszam wykłady popularyzatorskie dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych we współpracy z licznymi instytucjami naukowymi, muzealnymi i nie tylko, m.in. z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Miasta Krakowa, Muzeum Historycznym Miasta Krakowa, Muzeum Narodowym w Krakowie, Wadowickim Centrum Kultury, Uniwersytetem Trzeciego Wieku UPJP II w Krakowie, Szpitalem Specjalistycznym im. Jana Pawła II w Krakowie oraz licznymi szkołami. Popularyzuję historię także w mediach, m.in. w TVP i w radiu. Przez pół roku prowadziłem program radiowy w Radiu Kraków w ramach „Magazynu Familijnego” opowiadający poprzez rozmowy z dziećmi o historii Polski. Jestem autorem kilkunastu publikacji popularnonaukowych, a także współautorem książki popularyzującej średniowieczną historię Polski (zał. nr 4).

Z ramienia Polskiego Towarzystwa Historycznego egzaminowałem oraz oceniałem prace gimnazjalistów, którzy wzięli udział w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Historycznej. Wspólnie z Kuratorium Oświaty w Krakowie uczestniczyłem w organizacji Małopolskiego Konkursu Historycznego dla uczniów szkół gimnazjalnych. Współorganizuję także wydarzenia firmowane przez Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII oraz jego poszczególne jednostki, jak np. Dni Otwarte, warsztaty dla młodzieży szkół średnich, pokazy strojów i walk historycznych itp. Przez 5 lat byłem opiekunem praktyk studenckich, stale współpracuję z samorządem studenckim i kołami naukowymi studentów i doktorantów, wspierając ich inicjatywy i przedsięwzięcia. Byłem m.in. konsultantem i opiekunem naukowym Konferencji Koła Naukowego Doktorantów Historii "Onyks". Przedsięwzięcie to zostało nagrodzone wyróżnieniem w konkursie „DOCUP 2018” Doktoranckiego Forum Uniwersytetów Polskich w kategorii „Wydarzenie naukowe” za zorganizowanie I Międzynarodowej Konferencji Doktoranckiej „Reformy, instytucje, obyczaje - konflikty na przestrzeni dziejów”, 2018 (zał. nr 4).

Kraków, dnia 4 lutego 2019 r.

Tomasz Gryll